

Milenijne cele rozwoju – wprowadzenie

W 2000 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) uchwaliła tzw. milenijne cele rozwoju:

1. Wyeliminować skrajne ubóstwo i głód.
2. Zapewnić powszechne nauczanie na poziomie podstawowym.
3. Promować równość płci i awans społeczny kobiet.
4. Ograniczyć umieralność dzieci.
5. Poprawić opiekę zdrowotną nad matkami.
6. Ograniczyć rozpowszechnianie się HIV/AIDS, malarii i innych chorób.
7. Stosować zrównoważone metody gospodarowania zasobami naturalnymi.
8. Stworzyć globalne partnerskie porozumienie na rzecz rozwoju.

Cele te zostały przyjęte jako zobowiązanie 189 państw członkowskich ONZ z terminem realizacji do 2015 roku.

W nawiązaniu do nich Międzynarodowa Rada Pielęgniarek ogłosiła w 2013 roku hasło Międzynarodowego Dnia Pielęgniarek: „Niwelowanie różnic: milenijne cele rozwoju: 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1” – podkreślając rolę środowisk pielęgniarskich przede wszystkim w realizacji trzech spośród nich (cel 4, 5 i 6), które odnoszą się bezpośrednio do ochrony zdrowia.

W działaniach na rzecz osiągnięcia celu 4 wskazano na konieczność ograniczenia wskaźnika umieralności dzieci w wieku do 5 lat przynajmniej o dwie trzecie. W przypadku celu 5 podkreślono konieczność zmniejszenia o trzy czwarte wskaźnika umieralności matek, natomiast w realizacji celu 6 wskazano na powstrzymanie rozprzestrzeniania się HIV/ADIS do 2015 roku oraz ograniczenie liczby nowych zachorowań.

Pomimo że pozostałe milenijne cele rozwoju nie odnoszą się wprost do ochrony zdrowia, to jednak zawsze należy je rozpatrywać łącznie, jako wielokontekstową, powiązaną sieć zależności. Trudno na przykład mówić o możliwości osiągnięcia celu 5, czyli poprawy opieki zdrowotnej nad matkami, bez podejmowanych jednocześnie działań w zakresie realizacji celu 3: równości kobiet i mężczyzn. Umieralność matek wiąże się bowiem m.in. z tym, że kobiety w wielu regionach świata mają utrudniony dostęp do edukacji (MRP, 2013).

Sukces w osiągnięciu ośmiu wypracowanych przez ONZ priorytetów w działaniach może zapewnić współpraca przedstawicieli wszystkich sektorów życia społecznego.

Pielęgniarki odgrywają kluczową rolę w realizacji milenijnych celów rozwoju włączając się w wiele zróżnicowanych działań na poziomie zarówno lokalnym, krajowym, jak i międzynarodowym. Są to działania m.in. o charakterze wychowawczo-edukacyjnym, opiekuńczo-terapeutycznym, badawczym, jak i politycznym. Przykładem takich działań jest materiał zawarty w niniejszej monografii, w której znalazły się wyniki dociekań naukowych prezentujące aktywność środowiska pielęgniarskiego na rzecz społeczności pacjentów w zdrowiu i w chorobie oraz na rzecz grupy zawodowej pielęgniarek, zmagającej się z wieloma problemami, których rozwiązanie ma istotny związek z realizacją funkcji zawodowych przedstawicieli tej profesji.

Tematyka prac składających się na monografię *Pielęgniarstwo na rzecz milenijnych celów rozwoju* jest bogata i pokazuje różnorodność zainteresowań badawczych pielęgniarek, co nierozdzielnie wiąże się z wielowymiarowością roli społeczno-zawodowej pielęgniarki – także w kontekście realizacji przyjętych przez ONZ celów.

dr n. hum. Beata Dobrowolska

Wstęp

W dniach 6–8 września 2000 roku, u zarania nowego tysiąclecia, w siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku społeczność międzynarodowa, w tym Polska, zobowiązała się do podjęcia konkretnych działań zmierzających do redukcji ubóstwa i głodu, równego statusu kobiet i mężczyzn, poprawy stanu zdrowia, poprawy stanu edukacji, walki z AIDS, ochrony środowiska naturalnego, a także zbudowania globalnego partnerstwa między narodami na rzecz rozwoju. Zobowiązania dotyczą spełnienia wyznaczonych do 2015 roku celów (tzw. milenijnych celów rozwoju), zarówno przez kraje rozwijające się, kraje w okresie transformacji, jak i państwa wysoko rozwinięte.

Przedstawiciele służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci, farmaceuci) odgrywają kluczową rolę w realizacji postawionych przez ONZ milenijnych celów rozwoju. Następujący na całym świecie postęp nauk medycznych stwarza konieczność nieustannego śledzenia zmian w rozpoznawaniu i terapii wielu schorzeń. Szczególnie ważne jest organizowanie przez pracowników ochrony zdrowia działań opiekuńczych i profilaktycznych przyczyniających się do poprawy zdrowia ludności oraz zapewnienia skutecznych systemów zdrowotnych.

Prezentowane w niniejszej monografii prace uwzględniają wieloaspektową aktywność opiekuńczą. Autorzy poszczególnych rozdziałów reprezentują różne grupy zawodowe pracowników medycznych, z czego wynika zróżnicowanie i poziom naukowy poszczególnych prac.

Ze względu na różnorodność poruszanych tematów, redaktorzy zamieścili prace w trzynastu rozdziałach, ułożonych alfabetycznie według nazwisk pierwszych autorów. Mamy nadzieję, że każdy z czytelników znajdzie interesujące dla siebie treści. Zapraszamy do lektury.

prof. dr hab. med. Jerzy Jaśkiewicz